

לע"י ולאורו של מורנו הרב אלישע וישליצקי זצ"ל

בשדה ועל הבאר

מפגשים בין אבות ואמהות ומשמעותם לדורות

חגית אלרן

פגישת יצחק ורבקה

בראשית פרק כד

- (סא) ותקם רבקה ונערתיה ותרכבנה על הגמלים ותלכנה אחרי האיש ויקח העבד את רבקה וילך:
- (סב) ויצחק בא מבוא באר לחי ראי והוא יושב בארץ הנגב:
- (סג) ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב וישא עיניו וירא והנה גמלים באים:
- (סד) ותשא רבקה את עיניה ותרא את יצחק ותפל מעל הגמל:
- (סה) ותאמר אל העבד מי האיש הלזה ההלך בשדה לקראתנו ויאמר העבד הוא אדני ותקח הצעיף ותתכס:

העמק דבר בראשית כד

(סד) ותשא רבקה וגו' ותרא את יצחק בעודו עומד ומתפלל והי' אז כמלאך אלהים נורא מאד. וכמבואר ברבה שראתה ידיו שטוחות בתפלה ע"כ נבעתה מאד:

ותפל מעל הגמל. מרוב פחד ואימה. אמנם לא ידעה ממי היא מתפחדת ואלו לא היתה יושבת עם העבד על גמל אחד והיתה יושבת מאחוריו עד שראתה שאח"כ האיש הולך לקראת העבד ועומד ומדבר עמו ככל אדם והי' דעתה מתקרר בתוך כך עד שבהודעה אח"כ מי הוא האיש הי' כבר סר הפחד ממנה. אבל בהיותה יושבת עם העבד. ובתוך הפחד שאלה את העבד:

(סה) מי האיש הלזה. אשר אני מתפעל ומתפחד ממנו. וכמבואר בב"ר בלשון הלזה משמעו אדם מאוים ונורא. ע"כ כששמעה שהוא אישה. ותקח הצעיף ותתכס. מרוב פחד ובושה כמו שמבינה שאינה ראויה להיות לו לאשה ומאז והלאה נקבע בלבה פחד. ולא היתה עם יצחק כמו שרה עם אברהם. ורחל עם יעקב. אשר בהיות להם איזה קפיידא עליהם לא בושו לדבר רחת לפניהם. משא"כ רבקה. וכ"ז הקדמה להסיפור שיבוא בפ' תולדות שהיו יצחק ורבקה מחולקים בדעות.

ומכ"מ לא מצאה רבקה לב להעמיד את יצחק על דעתה בדברים נכוחים כי היא יודעת האמת כי עשו רק ציד בפיו. וכן בשעת הברכות. וכ"ז הי' סיבה מהקב"ה שיגיעו הברכות ליעקב דוקא באופן כזה וכאשר יבואר במקומו. ואלו הית' רבקה עם אישה כמו שרה ורחל אם אנשיהן לא הי' מגיע בזה האופן. והכל בהשגחה פרטית מראש שתגיע רבקה ליצחק בשעה שתבהל ממנו ויצא אחרית דבר כפי רצונו ית':

פגישת יעקב ורחל

בראשית פרק כט

- (ב) וירא והנה באר בשדה והנה שם שלשה עדרים צאן רבצים עליה כי מן הבאר ההוא ישקו העדרים והאבן גדלה על פי הבאר:
- (ג) ונאספו שמה כל העדרים וגללו את האבן מעל פי הבאר והשקו את הצאן והשיבו את האבן על פי הבאר למקמה:
- (ד) ויאמר להם יעקב אחי מאין אתם ויאמרו מחרן אנחנו:
- (ה) ויאמר להם הידעתם את לבן בן נחור ויאמרו ידענו:
- (ו) ויאמר להם השלום לו ויאמרו שלום והנה רחל בתו באה עם הצאן:
- (ז) ויאמר הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה השקו הצאן ולכו רעו:
- (ח) ויאמרו לא נוכל עד אשר יאספו כל העדרים וגללו את האבן מעל פי הבאר והשקינו הצאן:
- (ט) עודנו מדבר עמם ורחל באה עם הצאן אשר לאביה כי רעה הוא:
- (י) והי' כאשר ראה יעקב את רחל בת לבן אחי אמו ואת צאן לבן אחי אמו ויגש יעקב ויגל את האבן מעל פי הבאר וישק את צאן לבן אחי אמו:

ימי לימוד

לע"נ ולאורו של
מורנו הרב אלישע
וישליצקי זצ"ל

שמות רבה פרשה א

לב וישב בארץ מדין וישב על הבאר, קלט דרך אבות, שלשה נדווגו להם זווגיהם מן הבאר, יצחק יעקב ומשה, ביצחק כתיב (בראשית כד) ויצחק בא מבוא באר וגו', ועוד שנדווגה רבקה לאליעזר למעין, יעקב (שם/בראשית/ כט) וירא והנה באר בשדה, משה וישב על הבאר,

כלי יקר בראשית כט ב

וירא והנה באר בשדה. נזדמן לו שראה ג' עדרי צאן רובצים עליה סימן הוא שג' הם שנזדמנה להם אשה אל הבאר והם יצחק יעקב ומשה לפי שהאשה נמשלת לבאר שנאמר (משלי ה טו) שמה מים מבורך ונוזלים מתוך בארך. ונוכל לומר עוד שג' עדרי צאן רובצים עליה רמז ששלשה שותפין באדם וע"כ נזדמנה לו שג' עדרי צאן שמו מן הבאר כך ג' שותפין שבאדם משם ישקו כל הנולדים, והאבן גדולה ע"פ הבאר, כי האשה הצנועה נקראת גן נעול מעין חתום, וכאלו נחתם באבן, ולא יפתח כי אם בעת התולדה ואחר זה ישיבו האבן למקומו, שלא להשתמש מזה הבאר כ"א בעת הצורך לקיום המין:

בראשית רבה פרשה ע

(ב ג) וירא והנה באר בשדה וגו' ר' חמא בר' חנינא פתר בה שת שיטין וירא והנה באר בשדה זו הבאר, והנה שם שלשה עדרי צאן רובצים עליה משה אהרן ומרים, כי מן הבאר ההיא ישקו העדרים שמשם היה כל אחד ואחד מושך לדגלו ולשבטו ולמשפחתו, והאבן גדולה על פי הבאר אמר ר' חנינא כמלוא פי כברה קטנה היה בה, ונאספו שמה כל העדרים בשעת המחנות, וגללו את האבן מעל פי הבאר והשקו את הצאן שמשם היה כל אחד ואחד מושך לדגלו ולשבטו ולמשפחתו, והשיבו את האבן על פי הבאר למקומה בשעת המסעות.

ד"א וירא והנה באר בשדה זו ציון, והנה שם שלשה עדרי צאן אילו שלש רגלים, כי מן הבאר ההיא ישקו שמשם היו שואבין רוח הקודש, והאבן גדולה זו שמחת בית השואבה, אמר ר' הושעיא למה היו קורין אותה שמחת בית השואבה שמשם היו שואבין רוח הקודש, ונאספו שמה כל העדרים באים מלבוא חמת עד נחל מצרים, וגללו את האבן מעל פי הבאר והשקו את הצאן שמשם היו שואבין רוח הקודש, והשיבו את האבן על פי הבאר למקומה מונח לרגל הבא.

ד"א וירא והנה באר בשדה זה ציון, והנה שם שלשה עדרי צאן אילו ג' בתי דינין דתנינן שלשה בתי דינין היו שם אחד בפתח הר הבית אחד בפתח העזרה ואחד בלשכת הגזית, כי מן הבאר ההיא וגו' שמשם היו שומעין את הדין, והאבן גדולה זה בית דין הגדול שבלשכת הגזית, ונאספו שמה כל העדרים אילו בתי דינין שבארץ ישראל, וגללו את האבן שמשם היו שומעין את הדין, והשיבו את האבן שהיו נושאים ונותנין עד שמוציאין את הדין על בוריו.

ד"א וירא והנה באר בשדה זה ציון, והנה שם שלשה עדרי צאן אילו ג' מלכויות הראשונות, כי מן הבאר ההיא וגו' שהעשירו מן ההקדישות הצפונות בלשכות, והאבן גדולה זו זכות אבות, ונאספו שמה כל העדרים זו מלכות הרשעה שמכתבת טירוניה מכל אומות העולם, וגללו את האבן שהעשירו מן ההקדישות הצפונות בלשכות והשיבו את האבן לעתיד לבוא זכות אבות עומדת.

ד"א וירא והנה באר זו סנהדרין, והנה שם שלשה עדרי צאן אילו ג' שורות שלתלמידי חכמים שהיו יושבין לפניו, כי מן הבאר וגו' שמשם היו שומעין את ההלכה, והאבן גדולה זה מופלא בית דין שמסיים את ההלכה, ונאספו שמה כל העדרים אילו התלמידין שבארץ ישראל וגללו את האבן שמשם היו שומעין ההלכה, והשיבו את האבן שהיו נושאים ונותנין בהלכה עד שמעמידין אותה על בוריה.

ד"א וירא והנה באר זו בית הכנסת, והנה שם שלשה עדרי צאן אילו שלשה קרויים, כי מן הבאר ההיא וגו' שמשם היו שומעין את התורה, והאבן גדולה זה יצר הרע, ונאספו שמה כל העדרים זה הציבור, וגללו את האבן שמשם היו שומעין התורה, והשיבו את האבן שכיון שיוצאים יצר הרע חוזר למקומו.

ר' יוחנן פתר לה בסיני וירא והנה באר בשדה זה סיני, והנה שם שלשה עדרי צאן כהנים לוויים וישראלים, כי מן הבאר ההיא וגו' שמשם שמעו עשרת הדיברות, והאבן גדולה זו שכינה, ונאספו שמה כל העדרים ר' שמעון בן יהודה איש כפר עכוס מש' ר' שמעון שאילו היו שם ישראל חסירים עד אחד לא היו כדי לקבל את התורה, וגללו את האבן שמשם שמעו עשרת הדיברות, והשיבו את האבן, אתם ראיתם כי מן השמים דברתי עמכם (שמות כ ט).